

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ОBOB'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ

Обґрунтовано необхідність розробки механізму державного регулювання впровадження системи обов'язкового медичного страхування і запропонований даний механізм, що складається з 3 етапів. Впровадження розробленого механізму дозволить забезпечити потреби населення в отриманні безкоштовної медичної допомоги, поліпшити стан медичної галузі.

Ключові слова: державне регулювання, система обов'язкового медичного страхування, механізм, учасники, задачі, етапи.

MARKINA I. A., MOHAMMED A. Y. ALSHRAFI
Poltava State Agrarian Academy

ECONOMIC FUNDAMENTALS OF IMPLEMENTATION OF MANDATORY HEALTH INSURANCE

The goal of the article lies in development of organizational-economic mechanism of state regulation of introduction of system of obligatory medical insurance. The necessity of developing the mechanism of state regulation of introduction of system of obligatory medical insurance. This proposed mechanism consists of 3 stages. Presented and distributed among the participants the main tasks of state regulation in the preparatory phase. Emphasized the role of international organizations in the implementation of compulsory medical insurance. The scheme of interaction of subjects of compulsory medical insurance. Characterized by the step of monitoring the status of obligatory medical insurance. It includes the analysis of reports of insurance companies and control of insurance companies for compliance with current legislation. Management decisions on improvement of state regulation includes the following components: information, regulatory, policy, economic. Implementation of the developed mechanism will provide the needs of the population in obtaining free medical care, to improve the state of the healthcare industry.

Keywords: government regulation, health insurance system, mechanism, participants, objectives, stages.

Постановка проблеми. Потреби населення в отриманні безкоштовної медичної допомоги переважають можливості держави. Впровадження системи обов'язкового медичного страхування в кризовий період розвитку системи охорони здоров'я в Україні дозволить запобігти обвальному падінню обсягів фінансування медичних установ, зберегти на належному рівні медичне обслуговування населення. Без розробки дієвого механізму державного управління неможливо забезпечити максимальну ефективність системи обов'язкового медичного страхування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні проблеми впровадження системи обов'язкового медичного страхування та участі держави в цьому процесі досліджували наступні вчені: Григораш Г. В. [2], Григораш Т. Ф. [2], Молозіна Н. А. [1], Савенко А. Є. [3], Стеценко В. Ю. [4] та ін. Так, Савенко А. Є. висвітлив проблеми та перспективи введення обов'язкового медичного страхування в Україні [3]. Молозіною Н. А. було розглянуто наукові основи державного механізму забезпечення обов'язкового соціального медичного страхування, розроблено пропозиції по їх удосконаленню та впровадженню [2]. Даний досвід може бути актуальним і для інших країн світу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В аналізованих роботах недостатньо висвітлені задачі державного регулювання системи обов'язкового медичного страхування на різних етапах – від впровадження системи до здійснення контролю. Не визначені механізми взаємодії учасників системи обов'язкового медичного страхування при виконанні задач і функцій.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення економічних засад впровадження системи обов'язкового медичного страхування на прикладі України.

Виклад основного матеріалу. Метою державного регулювання системи обов'язкового медичного страхування є створення сприятливих умов для її впровадження та розвитку.

Виділимо 3 стадії державного регулювання впровадження системи обов'язкового медичного страхування:

1. Підготовчий етап – визначення основних завдань державного регулювання впровадження системи обов'язкового медичного страхування.
2. Поточний контроль – моніторинг та аналіз звітів з проведення обов'язкового медичного страхування, контроль дотримання страховими компаніями норм чинного законодавства.
3. Подальший контроль – обґрунтування та прийняття оптимальних рішень з удосконалення державного управління системою обов'язкового медичного страхування.

Задачі учасників підготовчого етапу державного регулювання впровадження системи обов'язкового медичного страхування представлені на рис. 1.

Основні задачі фонду обов'язкового медичного страхування:

– забезпечення загального обов'язкового медичного страхування;

- досягнення соціальної справедливості та рівності всіх громадян в системі обов'язкового медичного страхування;
- забезпечення фінансової стійкості системи обов'язкового медичного страхування;
- здійснення контролю витрачання коштів з бюджету фонду обов'язкового медичного страхування;
- реалізація програми державних гарантій громадянам отримання безкоштовної медичної допомоги.

В якості страхувальників в системі обов'язкового медичного страхування виступають роботодавці для працюючих громадян, особи, які забезпечують себе роботою самостійно, для непрацюючих – держава через центральний орган виконавчої влади, фонди загальнообов'язкового соціального страхування. В обов'язки страхувальників мають входити постановка на облік застрахованих осіб в фонді обов'язкового медичного страхування та своєчасне перерахування обов'язкових внесків.

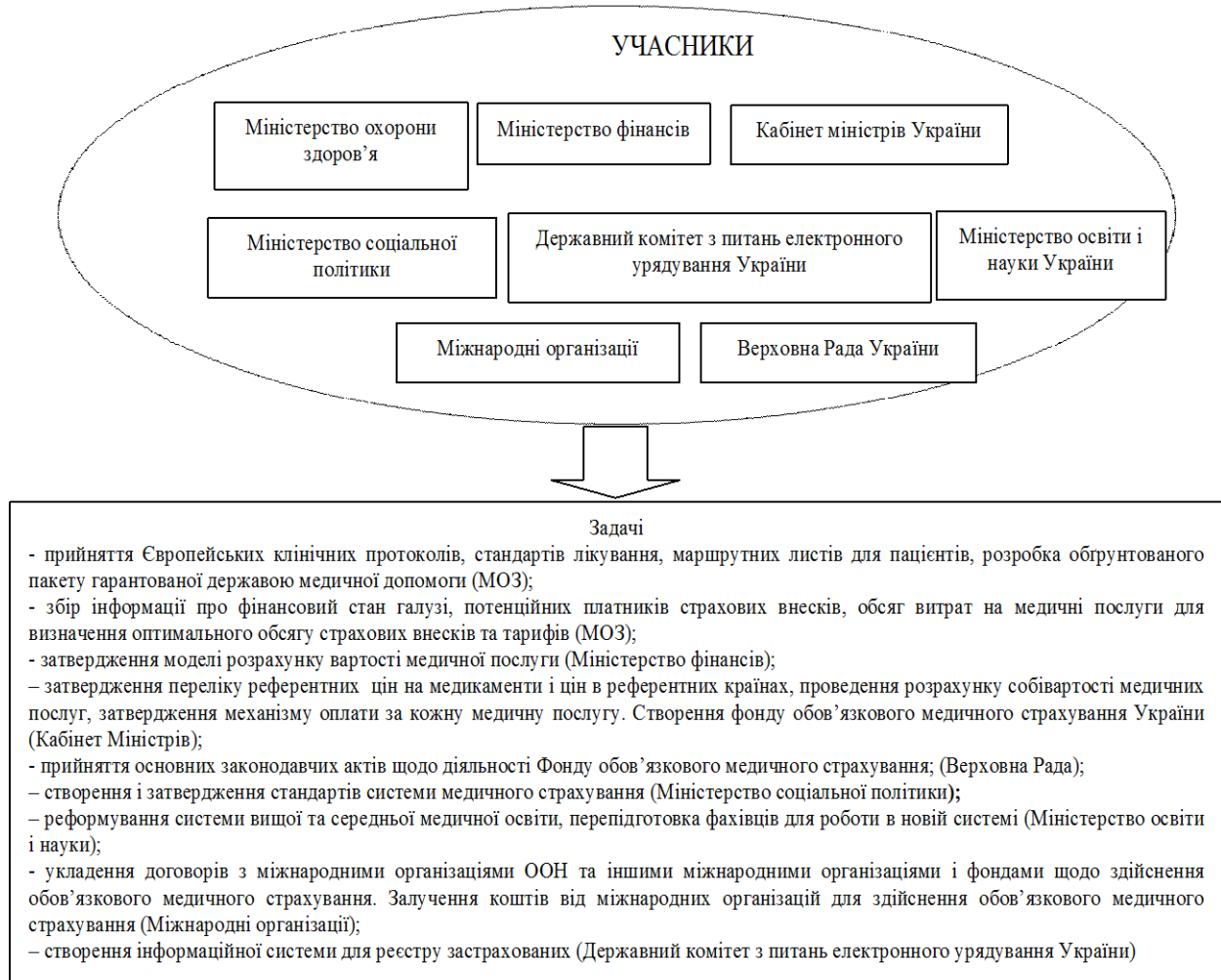

Рис. 1. Основні задачі державного управління впровадження системи медичного страхування на підготовчому етапі

Схема взаємодії суб'єктів загальнообов'язкового медичного страхування представлена на рис. 2.

Застраховані особи мають право на отримання безкоштовної медичної допомоги в лікувально-профілактичних медичних закладах в обсягах, передбачених програмами обов'язкового медичного страхування. Задля компенсації понесених витрат лікувально-профілактичні заклади звертаються до страхової медичної організації, де застрахована особа, та надсилають рахунки за надані послуги. Страхові медичні організації перевіряють на відповідність рахунки та перераховують кошти на рахунок лікувально-профілактичного закладу.

Організаційно-економічний механізм державного регулювання впровадження системи обов'язкового медичного страхування представлений на рис. 3.

Суб'єктом державного управління системою обов'язкового медичного страхування виступає держава.

В якості об'єктів механізму державного регулювання впровадження системи обов'язкового медичного страхування виступають всі учасники процесу на 3 етапах та взаємодія між ними, а саме страхувальники, застраховані особи, фонд обов'язкового медичного страхування, страхові медичні організації, лікувально-профілактичні медичні заклади тощо.

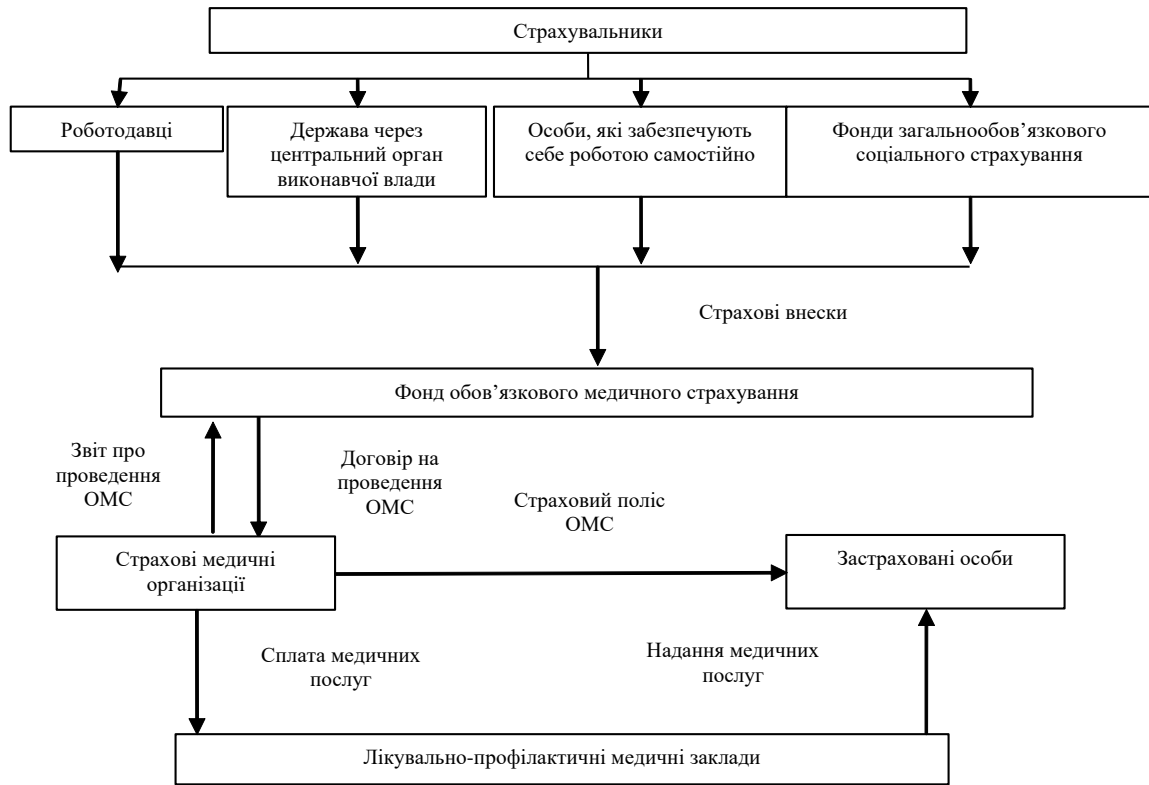

Рис. 2. Схема взаємодії суб'єктів загальнообов'язкового медичного страхування

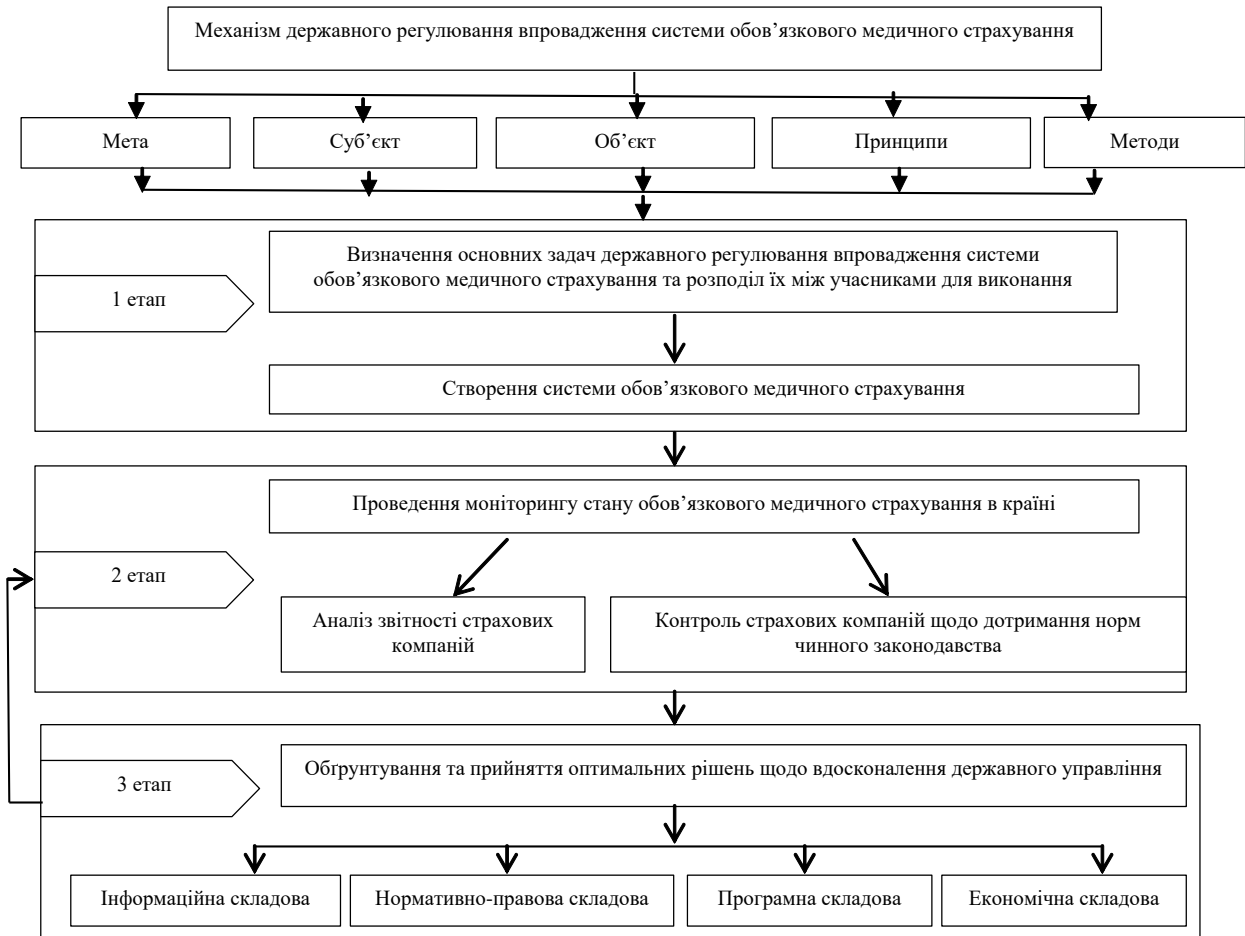

Рис. 3. Організаційно-економічний механізм державного регулювання впровадження системи обов'язкового медичного страхування

Методи державного регулювання включають в себе адміністративні, економічні методи та цільове регулювання системою обов'язкового медичного страхування й програмування. Адміністративні методи регулювання включають такі методи, як дозвіл, заборона, примус.

Слід виділити наступні складові в процесі обґрунтування оптимальних рішень щодо вдосконалення державного управління: інформаційна, нормативно-правова, програмна, економічна. Програмна складова передбачає проведення заходів із розробки програм, планів для розвитку системи обов'язкового медичного страхування. Вагома роль належить інформаційній складовій. Основним завданням забезпечення функціонування системи обов'язкового медичного страхування в єдиному інформаційному полі є інформаційна взаємодія суб'єктів системи обов'язкового медичного страхування між собою і зацікавленими організаціями. Наявність первинної інформації в системі обов'язкового медичного страхування забезпечує достовірний інформаційний контроль функціонування системи. Розкриття інформаційного невідповідності є об'єктивною передумовою для прийняття оптимальних рішень щодо вдосконалення державного управління.

В ході реалізації механізму державного регулювання впровадження системи обов'язкового медичного страхування повинен враховуватися досвід запровадження системи страхування розвинених країн Європи: Німеччини, Нідерландів, Чехії, Польщі.

Висновки. Проведене дослідження дає змогу визначити основні невідповідності вітчизняної системи управління охороною здоров'я та систем з розвинутим обов'язковим медичним страхуванням. Розробка дорожньої карти та реалізація в подальшому підготовчого етапу, поточного та подальшого контролю дозволить отримувати не тільки соціальний, але й економічний ефекти через зменшення витрат на утримання тимчасово непрацездатного населення.

Впровадження системи обов'язкового медичного страхування за участю міжнародних організацій, здійснення поточного та подальшого державного контролю процесу покращить ситуацію в медичній галузі, а також створить відповідне підґрунтя для виходу зі стану кризи системи охорони здоров'я в Україні.

Література

1. Молозіна Н.А. Методичні основи державного механізму забезпечення обов'язкового медичного страхування в національній економіці / Н.А. Молозіна // Інноваційна економіка. – 2013. – № 4. – С. 51–57.
2. Григораш Г.В. Системи соціального страхування зарубіжних країн : навч. пос. / Г.В. Григораш, Т.Ф. Григораш, В.Я. Олійник, І.Т. Субачов – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 144 с.
3. Савенко А.Є. Введення обов'язкового соціального медичного страхування в Україні: актуальні проблеми та перспективи / А. Є. Савенко, С. С. Савенко // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка. – 2012. – Вип. 11. – С. 178–188. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_ekon_2012_11_22
4. Стеценко В.Ю. Обов'язкове медичне страхування в Україні: тези до нормативно-правового забезпечення / В. Ю. Стеценко // Публічне право. – 2013. – № 2. – С. 57–63.

Надійшла 15.09.2016; рецензент: к. е. н. Матвійчук Л. О.